

מונולוג של אורה הרצוג

לחיות כך חמש שנים נוספות? הרגשתי שאני צריכה למלא סוללות, שהתפקיד הזה מוציא ממני את כל האנרגיה. חמש שנים — זה רבר אחר, אבל 10 שנים — זוהי תקופה גדולה מאוד בחיי אדם! אני נזכרת עכשיו בנאומו של יצחק נבון בכנסת, כשנפרד מהתפקיד (ני שיא-המדינה החמישי). הוא תיאר אז את השנה הראשונה כארוכה במיוחד ואחר-כך — כגלגל שעובר מהר יותר ויותר.

שלא לראות אנשים לפחות שלושה ימים! אני באמת חושבת שאדם זקוק, מדי פעם, לניתוק פיסי. אני מאמינה בזה. בסופי-שבוע אני משתרלת להינתק, להיות מנותקת. חברים? יש לבעלי ולי חברים טובים. לי יש חברות נחמדות. בעבר היינו מקדישים להם את סופי-השבוע. כיום אנחנו משתדלים להינתק. ברור שזה לא כמו שהיה פעם. הם מבינים... אנחנו משוחחות עכשיו יום לפני

על עצמי, בגברת ראשונה, בכלל לא חשבת — רק על בעלי, כנשיא. אני זוכרת את היום שבו נבחר כנשיא. לא ידעתי בכלל מה לעשות עם עצמי. יש צילום מפורסם מאותו היום, של אחותי (סוזי, אשתו של חברי-הכנסת אבא אבן) עם הנשיא. רבים חשבו אז שסוזי היא-היא אשת הנשיא החדש. זה תאיים: היא יפה, היא בלונדית... אף-פעם לא עסקתי בכיוליות השונות: איך היא נראית, מה היא לובשת. אבל האמת היא שבחמש

מי היא "גברת ראשונה"? אחרי חמש שנים במישך-הנשיא, אני חושבת שזוהי אולי אשה שניתנה לה הדרגות. אם את מחזירה אותי חמש שנים אחורה, הייתי מופתעת מאוד. אני לא יודעת בדיוק איך זה קרה. אני חושבת שהציעו זאת כמה עיתונאים. בעלי סיפר לי על כך. הסכמתי. האם הסכמתי מייד? האמת היא שהוא אמר שאין לו הרבה סיכוי להיות נשיא. לא לקחתי זאת יותר מדי ברי

"אני לא רהיט!"

ההצבעה בכנסת. איך נעבור חמש שנים נוספות במישך-הנשיא? אני, אישית, היססתי. האם אני רוצה

אורה הרצוג בשעת הראיון, אני משתדלת להינתק!

אחרת? בסך-הכל זה נעים. חוץ מזה, המעמד מחייב... אני משתרלת שלא לחשוב על עצמי בתוך הסיטואציה, ולא להרגיש כשחי קנית על בימה. אני גם לא עוסקת במחשבות, האם אני מתאימה לייצג את האשה הישראלית. אני מאוד מעריכה את האשה הישראלית. יש לנו את הסיניתיה כני שים: גם נשות-מישפחה וגם נשים שאינן סגורות בדלת אמותיהן.

● לא סובלת ליכלוך

שהייתי קמנה, רציתי להיות מרענית. אולי זה נבע מכך שאבי היה מהנרס. באמת סיימתי לימודי מרעים באוניברסיטה במצריים. מהר מאוד תפסתי את עצמי, שזה לא בדיוק מה שאני רוצה.

מאוחר יותר עברתי מיבדקים כדי לברר למה אני טובה. המיבחנים ארכו שלושה שבועות. בסופם אמרו לי: "מתאים לך להיות עורכת-דין".

אני גרלתי בבית מאוד ציוני, ולכן רציתי ללמוד עבודה סוציאלית, לעזור, לתרום. אבל אני לא סובלת ליכלוך... אני לא רואה עצמי כאשה שוויתרה למען בעלה, והמשחקת "כינור שני". בכל זוג יש כינור שני. ישנם תחומים שבהם אני הוא הכינור הראשון.

זה לא נשמע די פמיניסטי או אני רוצה לספר שבהתחלה, כשנלוויתי לבן-שיא, נדהמתי מכך שנתקלתי בכל-כך הרבה שוביניזם. בכל מקום שאליו הגענו או היו מקבלים את פנינו ב"שלום ארוני הנשיא" — זהו, שום התייחסות אליו! לא רק שנפגעת, אלא שאמרתיו שלא אתלווה אליו עוד. וראי שכך אמרתיו אני לא מוכנה להרגיש כאילו הייתי כסא או שולחן: אני לא רהיט! לור לא היו עושים כך, אילו הגיע לביקור עם אשתו.

אני לא יודעת איך זה נוצר, אבל לא השלמתי עם זה ונחתי — זה נעלם. לא עשיתי סצנות ובכל-זאת, זה נעלם.

● אין פרטיות!

רטייות בחמש השנים האחרונות? אין פרטיות! זה בא מתוך טבע מוסר הנשיאות: יש פמליה, יש הרבה אנשים מסביבנו, כל הזמן שומרים עלינו, מגינים עלינו, כל הזמן מסביבנו אין פרטיות, על אף ה"חסים הטובים בין העוברים כאן. יש לי ריגעי-בדירות. בכל-זאת, אדם זקוק לזכרים מסויימים.

זאת בעייה של מנהיגים בכל רחבי העולם, אני חושבת. לא מפריע לי סיגנון אלבוש או הדיבור המצופים ממני, אבל מפריע לי שאינני יכולה לשבת כמה שעות לכד ולקרוא ספר, מפריע לי שאני רואה יותר מדי אנשים. כשהייתי אשת-שגריר — כשבעלי היה שגריר ישראל בא"ם — קיבלתי לפתע כאב-ראש חזקים במיוחד. הד עיקר רופא, והוא גזר עלי: "את הייבת

אורה הרצוג ליר חלונות שאגאל במישכן, המיטבחים ממוקמים במיקלטים!

צינות. חשבתו שבעלי מתאים לתפקיד. לולא הייתי חושבת כך — הייתי אומרת לו זאת. זה מסוג ההרפתקות שבעלי עושה. התרגלתי לכך.

YES, FIRST LADY!

אשת הנשיא פחדה ממני הרמיון הזה. במהלך הסידורים לקראת הראיון הובהר לי ונרמז לי שוב ושוב, לי, שהגברת הרצוג אינה רגילה במתן "ראיונות כאלה". כמה שניות לפני תחילת הראיון, התבקשתי להיות ניוחה ומרגיעה, להתחשב ולהבין. המנחה על כל הסידורים והבקשות היה עמי גלוסקא, השליש החינני של הנשיא, בבקיא בהילכות הבית ושוכנו, מכיוון ששירת נשיאים קודמים. אורה הרצוג נכנסה לחדר, מתוחה, ומייד אמרה: "נו, נתחילו!" כאילו רצתה כבר להיות אחרי הכל. בתחילת הראיון היא צחקת בעצבנות, והיתה די מאולצת. היא לבשה חליפה בצבעי שחור-לבן ונראתה מטופחת ביותר, נעימה. בהמשך השיחה, התגלו כל הסידורים והאזהרות כמיותרים. אורה הרצוג היא פשוט אשה חמודה, טיבעית, פשוטת-הליכות, מקרינה חום. היא היתה רוצה שיכירו בפועלה, במה שחוללה במישך-הנשיא, ושלא יעמדו רק על זוויות תיצוניות שלה. לקראת סוף המגישה היא שילבה זרועה בזרועי והראתה לי בנאוה בלתי-מוסתרת, אמילו שובה, ניצד דיהטה חלקים מסויימים במישכן, כיצד שימרה ושינתה. גלוסקא, בכל זאת, לא נטל סיכון. מדי פעם סייע בידה להבהיר את כוונותיה, אם כי לאורה הרצוג שפה מובנת ועשירה. כשהעירה, בביישנות-מה, שהיא נלווית אל בעלה בסיוריו, קפץ גלוסקא: "בודאי שאנחנו שמחים — זוהי לוויית-חן..." כשפרצה בצחוק, החדה אחריה. גם כשהשתחררה ונפתחה, נותר עמי גלוסקא זקוף, מאוין, דרוץ. הוא ממלא את התפקידו במסירות ובמיקצוענות יוצאים-מן-הכלל. כמה שעות אחרי שהסתיים הראיון, נבחר חיים הרצוג לתקופת-כהונה נוספת במישכן נשיא-ישראל. אורה וחיים הרצוג ימשיכו להתגורר במשך חמש שנים נוספות במישכן הקר והמנוכר בירושלים, והיא תהווה עזר אינטליגנטי ואסתטי כנגדו. כמו שאמרה ברמיון: "אולי יאמרו באתר הימים — היתה אשה שהיה לה טעם..."

"את צלבת את ישוע!"

דלתי במצריים, בבית ציוני. כשגדלנו היה תמיד קשר חזק לארץ. לא היו אז הרבה בתיים ציוניים בסביבתנו. יש לי דווקא זיכרון-ילדות לא-נעים משם: כשהייתי בת 9 או 11 למדתי בבית-ספר צרפתי. באחד הימים הצמידו אותי הילדות הקתוליות אל הקיר, רגמו אותי באבנים וצרחו: "את יהודיה! את צלבת את ישוע!" אחרי שנים רבות, בני-יורק, ישבתי ליד אשה צרפתייה, במסיבת-קוקטייל. היא היתה נשואה לאיש מאוד חשוב. האשה התמעלה בקול מסרט שצפתה בו, אבל התלוננה עלי-כך שכל הקד-ושים שם היו יהודיים. ענית לה: "את מזכירה לי חוויית-ילדות שלא דיברתי עליה מעולם!" מישחו בעט בי, אבל אני המשכתי בקול: "אני מאמינה שצריך לטאטא את זה!" כילדה הייתי הקטנה ביותר במישפחה. הייתי הכי אחובה והכי שובבה. קפצתי כיתות. את בחינות-הבגרות סיימתי בגיל 15, ומי שמכיר את המתכונת שבה למדתי יודע מה זה היה לסיים בגיל 15. כמעט בכל קיץ הייתי מגיעה לארץ-ישראל. היה לי ברור שכאן אחיה, אך רק ב-1946 עליתי ארצה. הורי חיננו אותנו לעליה. כך עלינו, אך עלינו, אחותי סוזי ואני. האחות המתגוררת בשווייץ? נו, האשה הולכת אחרי הבעל...